

zaaknummer 2014W1361

Datum beslissing: 19 mei 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. M.L.J. Bomers, advocaat te Nijmegen,

tegen:

[naam],
geboren in [jaar],
wonende te [plaats],
lid van de Congregatie van de Paters Maristen Nederland,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna te noemen: aangeklaagde,
juridisch adviseur: mr. A.M.W. Verdegaal, werkzaam te [plaats].

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 22 januari 2015.

Op 19 maart 2015 is bij de griffie namens aangeklaagde een verweerschrift ingekomen van mr. Verdegaal voornoemd.

Op 8 april 2015 heeft de griffie een brief ontvangen van pater [naam], regionaal overste van de Paters Maristen Nederland.

Op 28 april 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt nader mondeling toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Bomers. Aangeklaagde is verschenen en werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Verdegaal.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1 Klager is in het schooljaar 1977-1978, toen hij in de zesde klas van de lagere school zat, in het klooster [naam] in [plaats] tien tot vijftien keer seksueel misbruikt door aangeklaagde. Het seksueel misbruik bestond voornamelijk uit het strelen van het geslachtsdeel van klager, maar ook uit het aftrekken van klager.

Klager ging in zijn jeugd, evenals vele andere leeftijdsgenoten, naar [klooster] omdat daar veel te doen was. Klager was de oudste uit een katholiek gezin van vier kinderen. Zijn vader had weinig tijd en aandacht voor de kinderen. Zijn moeder was zorgzaam en hield het gezin draaiende. Klager voelde zich als kind al medeverantwoordelijk voor het reilen en zeilen van het gezin. Hij nam min of meer de rol van zijn vader over.

Zowel op school bij de godsdienstles als bij het klooster [klooster] kwam klager in contact met aangeklaagde. Klager vond aangeklaagde heel prettig. Aangeklaagde had veel aandacht en interesse voor klager, en andere jongens, en was vriendelijk en zorgzaam. Klager was dit niet gewend van zijn eigen vader. Klager ging dan ook graag spelen met zijn vriendjes bij het klooster.

Gedurende het laatste jaar van de lagere school kwam er een kentering in de wijze waarop aangeklaagde met klager omging. Geleidelijk begon hij fysiek contact te maken met klager. Aangeklaagde nam klager mee naar een andere plek in het klooster, zoals de volière in de kelder of de doka. Hij nam klager dan op schoot en begon klager steeds meer aan te raken. De eerste keer dat aangeklaagde aan het geslachtsdeel van klager heeft gezeten was in de doka. Hij maakte toen klagers broek open en streelde met zijn hand over klagers geslachtsdeel. Klager vond dit heel vreemd, maar aangeklaagde deed echter alsof er niets aan de hand was. Dit voorval herhaalde zich een aantal malen. Daarna ging aangeklaagde langzamerhand verder. Op een gegeven moment begon hij klager ook af te trekken. Klager had nog geen seksueel benul. Hij voelde wel dat er iets niet klopte. Als gevolg van het aftrekken door aangeklaagde kreeg klager een erectie. Klager wist niet wat hem overkwam en durfde hier met niemand over te praten.

Aangeklaagde heeft klager daarna nog een aantal malen op deze wijze seksueel misbruikt. Achteraf stelt klager vast dat aangeklaagde zelf tijdens het betasten en aftrekken een orgasme had, omdat hij na enige tijd begon te hijgen. Klager hoefde aangeklaagde niet te betasten.

Toen klager naar het voortgezet onderwijs ging, ging hij niet of nauwelijks meer naar het klooster om daar te spelen. Het misbruik hield toen op.

Klager weet dat aangeklaagde ook fysiek contact had met andere jongens. Over zijn eigen ervaringen heeft hij nooit iets tegen andere jongens verteld. Wel vertelden sommige jongens over wat hen was overkomen. Klager weet dat het seksueel misbruik op een gegeven moment breder bekend is geworden en dat er ook een onderzoek heeft plaatsgevonden. Klager heeft tegen zijn ouders altijd ontkend dat hij hier ook bij betrokken is geweest. Uit schaamte durfde hij dit niet toe te geven.

2.2 Klager voelde zich op zichzelf aangewezen, wilde graag de touwtjes in handen houden en was huiverig om andere mensen te vertrouwen. Ook had hij moeite met het bewaken van zijn grenzen. Als hij dreigde vast te lopen, vroeg hij weinig hulp aan anderen.

Toen klager zeventien jaar oud was ontmoette hij het meisje met wie hij in 1993 is getrouwd. Zij kregen twee kinderen. Klager heeft nooit tegen haar iets verteld van het seksueel misbruik. In 1993 heeft klager tot twee maal toe een suïcidepoging gedaan, omdat hij psychisch vastliep en geen hulp durfde in te roepen. Klager had moeite met het vinden van evenwicht tussen werk en privé. Om zijn gevoel van tekortschieten te compenseren ging hij overwerken. Klager kreeg een zware burn-out. Toen zijn vrouw voorstelde om tijdelijk met de kinderen bij haar ouders te gaan wonen om klager de benodigde rust te geven, zag klager dit als een vorm van verlating en mislukking. Hij is toen, in september 1998, in een woedeopwelling zijn vrouw, terwijl zij sliep, te lijf gegaan. Dit heeft geleid tot zeer ingrijpende gevolgen. Zijn vrouw heeft er blijvend letsel aan over gehouden en heeft de echtscheidingsprocedure ingezet. Sinds die tijd heeft klager zijn kinderen helaas nooit meer gezien of gesproken.

Voor klager begon er een lange periode van ellende met psychiatrische onderzoeken en detentie. Bij het Pieter Baan Centrum (PBC) heeft klager voor het eerst verteld dat hij in zijn jeugd seksueel is misbruikt.

Met name klagers moeder had veel moeite met hetgeen zich had voorgedaan. De relatie tussen klager en haar verslechterde, hetgeen voor klager zeer verdrietig was, temeer omdat zij altijd zo goed was geweest. Tijdens de detentieperiode van klager is zijn moeder ziek geworden en overleden aan kanker. Klagers vader hield klager verantwoordelijk voor haar overlijden.

Na zijn detentie heeft klager een behandeling in een psychotherapeutische kliniek ondergaan. Klager kreeg een nieuwe vriendin, een nieuwe baan en dacht zijn leven weer op de rails te hebben. Helaas bleek het tegendeel waar te zijn. In 2004 liep klager opnieuw vast in zijn werk. Ook toen was hij niet in staat om iemand in vertrouwen te nemen en over zijn onderliggende psychologische problematiek te praten. Toen klager een nacht bij zijn vader logeerde en deze klager wederom verwijten maakte over de dood van zijn moeder, zijn de stoppen bij klager doorgeslagen. Hij heeft zijn vader bewusteloos geslagen, waarna deze als gevolg van bloedingen in zijn hoofd is overleden.

Na een lange strafrechtelijke procedure is klager veroordeeld tot een gevangenisstraf van vier jaren met TBS-dwangverpleging. Door het PBC werd een persoonlijkheidsstoornis met narcistische en anti-sociale trekken vastgesteld. Voor de problemen op het emotionele vlak moesten de oorzaken worden gezocht in zijn jeugd en opvoeding.

Klager heeft verschillende vormen van therapie gehad. Hij heeft geleerd om over zijn gevoel te praten en zijn 'afstandelijke beschermer' af te bouwen.

Sinds [maand] [jaar] heeft klager een onvoorwaardelijk ontslag gekregen van zijn TBS-status en is hij weer een vrij man. In gesprekken met zijn psychotherapeut is klager tot de conclusie gekomen dat er in zijn jeugd meer aan de hand is geweest dat een rol heeft gespeeld op zijn ontwikkeling dan persoonlijke aard en opvoeding. Het seksueel misbruik door aangeklaagde is hier ook mede debet aan geweest.

Klager is alles wat waarde had in zijn bestaan kwijt geraakt. Hij heeft onder andere geen contact meer met zijn kinderen en familie en is zonder baan. Klager doet momenteel vrijwilligerswerk.

2.3 Het doel van de klachtenprocedure is voor klager het krijgen van erkenning dat het seksueel misbruik zich heeft voorgedaan, alsmede excuses en genoegdoening. Aldus probeert klager respect voor zijn ouders en zichzelf terug te krijgen.

3. Het verweer (zakelijk weergegeven)

In [maand] [jaar] werd aangeklaagde door de politie aangehouden op verdenking van ontucht met minderjarigen. Aangeklaagde heeft toen alle feiten bekend en werd veroordeeld tot anderhalf jaar gevangenisstraf, waarvan zes maanden voorwaardelijk, wegens ontucht met minderjarige jongens uit [plaats] en omgeving.

Aangeklaagde zag vervolgens af van alle werk in de kerk en ging in therapie. In [jaar] is hij vertrokken naar [regio] en heeft hij zijn vorige leven als pater achter zich gelaten. De door hem gevolgde therapie heeft daaraan bijgedragen.

Aangeklaagde herinnert zich klager. Hij erkent met grote spijt dat hij zich schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik van klager. Hij herinnert zich niet precies het aantal keren dat dit is gebeurd, maar al was het maar één keer gebeurd, dan zou het al teveel zijn geweest.

Aangeklaagde schaamt zich diep over zijn gedrag en snapt nu absoluut niet dat dat toen heeft kunnen gebeuren. Hij wil vooral benadrukken dat hij nooit heeft gedacht dat hij met zijn handelwijze schade zou berokkenen aan klager. Hij ziet in dat hij misbruik heeft gemaakt van het vertrouwen van klager.

Aangeklaagde wil de pijn die klager heeft ervaren als gevolg van het seksueel misbruik erkennen en zijn oprechte verontschuldigen aanbieden voor hetgeen hij hem destijds heeft aangedaan.

4. Reactie Congregatie (zakelijk weergegeven)

De regionaal overste van de Paters Maristen, pater [naam], heeft in een schriftelijke reactie de gebeurtenissen en handelingen geschetst na de aanhouding van aangeklaagde in [jaar] en zijn strafrechtelijke veroordeling eind [maand] [jaar].

Aangeklaagde heeft zijn schuld bekend, heeft niet geprobeerd zijn gedrag goed te praten en heeft zijn conclusies getrokken. Zo heeft hij vanaf zijn aanhouding/veroordeling volledig afgezien van welke kerkelijke functie dan ook. Hij beseft nu maar al te goed wat hij heeft aangericht en neemt zijn volle verantwoordelijkheid.

De klacht en het verdere levensverloop van klager, zoals beschreven in het klaagschrift, heeft pater [naam] als zeer schokkend ervaren. Wat aanvankelijk een veilige plek leek te zijn voor klager en ook zou moeten zijn, werd voor hem een onheilsplek. Zo'n ingrijpende ervaring is naar klagers mening van invloed geweest op zijn verdere levensloop. Pater [naam] wil hiervoor persoonlijk zijn spijt betuigen tegenover klager en, namens de Congregatie, zijn oprechte excuses aanbieden.

5. De beoordeling

5.1 Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

5.2 Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

5.3 Er zijn bijna veertig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het tijdsverloop zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken.

Voor de Klachtencommissie is aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klager gedurende het schooljaar van de 6e klas lagere school veelvuldig onzedelijk is betast door aangeklaagde en daarnaast ook meermalen is afgetrokken door hem.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast heeft aangeklaagde volledig erkend dat hij zich aan seksueel misbruik van klager schuldig heeft gemaakt. De Klachtencommissie wil hierbij haar waardering uitspreken voor de wijze waarop aangeklaagde dit heeft gedaan; aangeklaagde heeft dit niet alleen op schriftelijke wijze gedaan, maar is ook ter zitting verschenen om ook nog eens persoonlijk aan klager zowel mondeling als schriftelijk zijn oprechte spijt te betuigen, excuses aan te bieden en ronduit te erkennen dat hij fout is geweest. Aangeklaagde is in [maand] [jaar] reeds strafrechtelijk veroordeeld vanwege het plegen van ontucht met negen minderjarige jongens uit het dorp [naam]. Ook in die tijd heeft aangeklaagde volledig zijn schuld bekend.

Voorts wordt de verklaring van klager nog ondersteund door de inhoud van het formulier 'Toestemming gebruik melding/klacht als steunbewijs' (meldingsnummer 2010-0209), alsmede door de adviezen in de zaken met zaaknummers 2011T497 en 2013W1051, waarin soortgelijke klachten van twee andere personen jegens aangeklaagde gegrond zijn verklaard.

5.4 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas ongeveer 11 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem een persoon die hij had moeten kunnen vertrouwen.

5.5 Gelet op het feit dat aangeklaagde sinds de jaren [jaartal] van de vorige eeuw, na zijn aanhouding en veroordeling, geen kerkelijke functie meer bekleedt, zal de Klachtencommissie geen maatregelen tegen hem adviseren. Aangeklaagde is reeds strafrechtelijk veroordeeld, heeft zijn - naar eigen zeggen verdiende - straf uitgezeten en is door de gevolgde therapie tot het inzicht gekomen van de gevolgen van het door hem gepleegde seksueel misbruik. Aangeklaagde heeft ter zitting zowel mondeling als schriftelijk het leed van klager erkend en zijn oprechte spijt betuigd. Ook de Congregatie heeft reeds in haar schriftelijke reactie aan klager excuses aangeboden.

De Klachtencommissie hoopt dat de gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en de gedane oprechte spijtbetuiging kunnen bijdragen aan de vermindering van dat leed.

5.6 Over het verzoek van klager om een financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

6. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de regionaal overste van de Congregatie van Paters Maristen Nederland de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 19 mei 2015 door:

mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, dr. P.J.A. van Panhuis en mr. A.M.T. Denekamp-Mulder, leden, bijgestaan door mr. S.R.M.I. Roos-Bollen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

mr. G.A.M. Stevens,
voorzitter

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager, aangeklaagde en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager, aan klager en aangeklaagde verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager en aangeklaagde schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.